

ČTĚTE!

ODVRÁCENÁ STRANA
■ SIGMA ■ STR: 4-6

JAYA: PŮVODNÍ INTERVIEW PRO STR: 7

35

PŘETLAK

ČASOPIS STUDENTŮ UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUČI

8-14. ÚNORA 90

Poté, co jsme měli možnost spatřit v Olomouci Martu Kubišovou, zavítal do moravské metropole další bard revoluce - **Jaroslav HUTKA**. Ze tří čtvrtin zaplněná sportovní hala jej přivítala upřímným, podobným příležitostí již přivyklým potleskem. Načež se začala odvíjet výpověď Jaroslava Hutky, sestávající ze spousty písniček a mluveného slova. Výpověď oscilující mezi moudrem, vážnem, rozlícenem a humorem. Vždycky, když byla míra vážna naplněna, zhoupł nás interpret svým nevázaným, impozantním a absolutně neidentifikovatelným smíchem do odlehčenějšího stavu, oštrasajícího celou halou. Jeho historky z dob revolučních, jeho zážitky ze setkání s nejrůznějšími lidmi byly skutečně žertovné a ke smíchu popouzejí

ci, ale... něco tu nehrálo. Sám Hutka to cítil, když se několikrát zmínil o tom, že si koncert představoval jinak. Těžko říci, co má a možná ještě mnohým dalším na Hutkově projevu nesedělo. Možná to byla jistě nevyváženost onoho zmíněného vážna a komična. Samotný koncert byl, nevytkle obsažný. Téměř tříhodinový maratón písniček, obsahující dílka ze všech údobí Hutkovy tvorby, nás vybízel ke zpěvu i k zamyšlení. Rozhodně byl velice různorodý a vyčerpávající. Doufejme, že se v brzku dočkáme dalších vystoupení, jejichž koncepce už bude jednodušší a přímočařejší.

Janek Piroš

*Prehlasujte az
me hlasite
J. Hutka*

CENA: 1KČS

35

STŘEPY

Adresa znovuoobnovené
ČESKÉ TÁBORNICKÉ UNIE:
ČTU

Slovinská 1
101 25 PRAHA 10 - Vr-
šovice /tel.723777

Členem této organizace
se může stát každý, kdo
bude dodržovat zákony
eti ČTU.

Věkový limit - od 15 let.

+plus+

inzerce
emblémy
firem. znaky
TV-clipy * vlajky
plakáty * letáky
reklamní kampaně
exteriéry & interiéry

PIŠTE!

+plus+

WANKLOVA 8 OL. 772 00

V Okresním ústavu sociálních služeb v Olomouci byla nadpoloviční většinou hlasů vyslovena NEDŮVĚRA řediteli Žižkovi. Ten, ačkoli je obeznán s výsledkem ankety, která hovoří v jeho neprospěch i nadále nesmyslně setrvává na svém místě. Proto pracující a lidé, kterým není lhostejný tento stav, uskuteční DEMONSTRACI v pátek 9.2.1990 v 9.30 hod /dopoledne/ před budovou ONV Olomouc v době zasedání Rady. za OF OÚSS Olomouc mluvčí Ivo Kolmář v.r. Jitka Englová, Marta Pozdíčková, Pavla Adamcová, Věra Vlčková, Jitka Ketmanová

Společnost Moravských stopařů legalizuje svoji činnost. Vstoupí v jednání s ČSP s požadavkem, aby stopaři mohli vhodnou pojistkou při cestování ochránit sebe i řidiče. SMS je nepolitická společnost, která má zájem zdravě (v souladu s pravidly silniční dopravy) oživit cestování stopem a spoluprací s řidiči.

Zájemci z celé vlasti, zašlete svoji přesnou adresu a dvě korunové známky. Po projednání veškerých náležitostí budete informováni postupně o všech záměrech společnosti.

Adresa: SMS

696 81 Bzenec

Jednatel: Roman Karbula

Pod vinohrady 1231

696 81 BZENEC

Jiří Nevřivý

Olšovská 936

696 81 BZENEC

PŘETLAK VYCHÁZÍ VE ČTVRTEK VEČER!

Nepodaří-li se Vám potkat naše kolportéry, obraťte se na naši patronátní prodejnu Tabák na Horním náměstí /mezi Grilem a Dílem/. V prodejně se objeví Přetlak na pultu v pátek.

Kdo má možnost a zájem ubytovat zahraniční studenty, podejte nám, prosíme, informace na zahraniční sekci SUS, dveře č.508

Křížkovského 14

Prosíme OPRAVÁŘE ELEKTRICKÝCH PSACÍCH STROJŮ !!! Spojte se s námi - potřebujeme opravit el.psací stroje...
... REDAKCE PŘETLAKU, Křížkovského 14.
ÚTERÝ - STŘEDA od 16 hod.

POZOR

V našem okrese žije na 300 dětí s těžkým postižením smyslově, pohybového ústrojí nebo s postižením duševním.

Pro tyto děti se připravuje Dětské centrum, které jim bude poskytovat komplexní péči, zdravotní, výchovnou i sociální. Cílem centra je podstatně zlepšit zapojení postižených dětí do společnosti a tak kompenzovat jejich handicap.

Chceme, aby každé, ať zdravé nebo postižené dítě, mělo v životě stejnou šanci, aby tak pro postižené děti skončil život v ústraní.

Pomozte i Vy!

Můžete přispívat na Konto Komerční banka, pobočka Olomouc, číslo konta 160 10 - 1123 - 811
Konst.symbol 558 pro organizace jednotlivci 379
symbol Dětské centrum

V pondělí 12:2 v 16.00 proběhne v aule filosofické fakulty KONKURS na moderátorku STUDENTSKÉHO VIDEOŽURNALU.

© PRESS DESIGN

Moravská tiskárna Olomouc, Studentská tř. 5, 771 64 Olomouc, tel. 24341, 293 41, 280 92, nabízí ve svém novém návrhářském středisku PRESSDESIGN tyto služby:

1. Návrhy pro realizaci propagačních materiálů všeho druhu, tj. (prospekty, značky, plakáty, poutače, vložky, etikety, firemní štítky a další);
2. Návrhy na společenské a soukromé tiskopisy, tj. (svatební a promoční oznámení, grafické úpravy textů a pozvánek, ...).

Pro organizace provádíme práce na fakturu.

19.2. 19.00 vystoupení v U-klubu v Koubek písničkář + Děsné fajn mořeplavec, filmář, herec, ve "U Střední estrádní skupiny, nositele soutěžící o titul A nikdy jinak"

ZEPTALI JSME SE...

- Přetlak: Zajímalo by nás, co nového se událo na naší Universitě během uplynulých týdnů?

Doc. PhDr. J. Jařab, CSc.: Teprve 19.1. jsem měl možnost navrhnout Akademické radě prorektory, takže až teď mám nějaké bližší spolupracovníky; mohl jsem tedy také rozdělit úkoly, abych na to nebyl sám a aby se systematicky začalo pracovat v jednotlivých resortech. Což se začalo. Takže nové je to, že se začíná jednat na všech úrovních - od katedry až po rektora - o statutu University a organizačním řádu. To je resort pana doktora Horáka. Definitivně se shromažďují materiály z rehabilitačních komisí a uvažujeme o tom, jak všechno řešit - to má na starosti prorektor Mezihorák; pak je tady věda a výzkum - docent Hejtmánek - máme některé nabídky ze zahraničí, my na ně odpovídáme a naopak vycházíme s iniciativou vůči zahraničním univerzitám - také jsme samozřejmě znovu prošli všechny ty plány na vědu, výzkum a zahraniční styky pro tento rok, jak byly formulovány loni a provedli žádoucí úpravy. Nejvíce práce čeká v této chvíli na prorektora dr. Kostřicu, který má na starosti resort pedagogické činnosti, protože tady se vlastně zamýšlíme nad strukturou jednotlivých fakult, musíme řešit záležitosti přijímacích pohovorů, a samozřejmě - souběžně s tím - zapracovat hned od nového semestru také úpravy do stávajících předmětů na jednotlivých oborech a katedrách. To se bude týkat pedagogiky, VVD i sociologie, občanské nauky, dochází ke slučování a reorganizaci kateder na PdF, ale také na LF, kde se uvažuje o začlenění některých ústavů, které zatím existovaly samostatně, do rámce působnosti LF. Podal jsem také návrh na zrušení některých rektorátních ústavů, o kterých nejsem přesvědčen, že je opravdu potřebujeme - tj. Ústav státu a práva, a naopak jsem poslal panu ministrovi návrh, aby se obnovila, tzn. obnovila vlastně z minulých století, ale realizovala po rozhodnutí vlády z r. 1946 Právnická fakulta. Jedná se i o zřízení samostatné Fakulty tělesné kultury a v posledních dnech za mnou přijeli profesor architekt Labaj, jakýsi přípravný výbor Fakulty životního prostředí z Frýdku Místku, zda bychom je nevzali jako další součást naší Alma mater, samozřejmě - na to jsem nemohl odpovědět okamžitě, o tom všem se jedná, musíme prozkoumat serióznost připravenosti celé té myšlenky a také, do jaké míry je vůbec reálná. Tolik asi obecně.

- Př: Mohl byste nám říci něco konkrétního k budoucnosti vojenské katedry?

J: Pokud jde o Vojenskou katedru, víme, že se čeká na formulaci Branného zákona, ale pro nás už to vlastně neznamena rozhodování, zda tu bude nebo nebude Vojenská katedra. My jsme se dohodli 19. 1. s rektory na Pražském hradě, že vojenskou katedru nebudeme nadále na akademické půdě realizovat; tzn. ať už Branný zákon rozhodne jakkoli o konání vojenské služby pro absolventy vysokých škol, kdyby to mělo být dokonce

tak, že třeba během studia budou muži vykonávat jistou část vojenské přípravy, tak to bude muset být mimo rámec University, ať už v kasárnách, ať už o sobotách; to je také to, co já bych si představoval, i když moje představa by byla, aby to nebylo vůbec, ale to samozřejmě já nemohu rozhodnout. Rozhodnout jsem ale mohl to, že působnost vojenských kateder tady do budoucna není žádoucí, protože si myslím, že je v rozporu s akademickými svobodami.

- Př: Co je pravdy na tom, že naše Universita zakoupila Galerii na Wurmově ulici?

J: Ano, zakoupili jsme tuto galerii od Krajské galérie a máme s ní následující plány: S největší pravděpodobností bychom tam umístili katedry, které svým obsahem a činností něco jako galérii či ateliéry potřebují, čili Katedru výtvarné výchovy a také Katedru uměnovědy. To je třeba řešit v návaznosti na Kapitulní vikářství na Václavském náměstí a je třeba ještě jednat s panem arcibiskupem, zda bude nebo nebude uplatňovat nárok na tuto budovu; my bychom rádi měli jistotu, když budeme investovat, abychom tu budovu měli samozřejmě aspon na 10 roků k dispozici. Pokud jde o tu Galerii samotnou, napadlo mě, když jsem ji procházel, že by taková Univerzita, jako je naše, si mohla dovolit část té Galérie zachovat jako galerii. A že by tam mohly katedry, ale i studenti organizovat různé výstavy a že by se tam mohly vystavovat také práce našich absolventů a studentů. Slyšel jsem, že i Studentské centrum uvažuje o galérii, ale jistě se můžeme nějak dohodnout, jakým směrem zaměřit využití obou těchto zařízení.

- Př: Měli jsme možnost Vás vidět na televizní obrazovce s ministrem školství panem Adamem a s prezidentem Václavem Havlem. Jaký je Váš dojem z těchto představitelů našeho současného vedení?

J: Ministra Adama jsem tam potkal poté, co byl u nás na návštěvě v Olomouci a z něho mám ten nejlepší dojem, tzn., že je to lidský ministr, ale i člověk neobyčejně zcestovalý, vzdělaný, zkušený; je to lékař - revmatolog, ale přesto mu ta školská problematika není cizí a moc mu záleží na tom, aby se naše školství pozvedlo. Myslí si, že to je také člověk rozhodný, praktický a doufám, že po té, co od 1. 2. bude mít k dispozici nové náměstky, které si sám vybral, že bude ministerstvo také trochu více akceschopné.

Pokud jde o pana prezidenta Václava Havla, tak to setkání bylo velmi milé, já jsem ho viděl poprvé v jeho funkci a být uváděn do své funkce právě jím, to by byla samozřejmě představa z oblasti fikce ještě před půlrokem. Naposledy jsem ho viděl těsně před mým odletem do USA, bylo to na takovém večírku na americkém velvyslanectví; on mi tehdy říkal, že jeho hra "Pokoušení" má být uváděna v New Yorku, dokonce mi nabízel, abych si za něj a paní Olgu vyzvedl lístky na to představení - to se nakonec nekonalo, ale byla tam taková benefice, protože v té době už byl Václav Havel znovu vězněn.

Př: Děkujeme za rozhovor *Janouš Pávek*

ALFA A OMEGA

NEJEN SIGMY

O sociálních a pracovních podmínkách dělníků v našich strojírenských podnicích jsem si nikdy nedělal zvláštní iluze, koneckonců sám jsem je často zažil na vlastní kůži při časté studentské výpomoci našemu národnímu hospodářství.

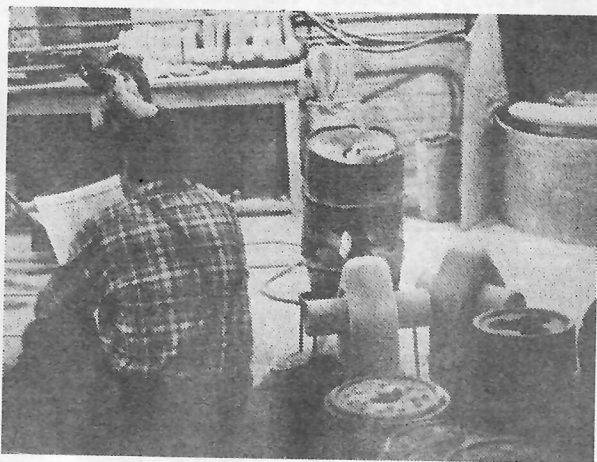
Zdá se, že nastala doba, kdy i tisk může být jedním z důležitých faktorů vyvolávajících ty "správné tlaky" na vedení závodu, a proto jsme vyhověli žádosti mého přítele, dělníka závodu Sigma v Olomouci Hodolanech, Jardy Vanka, a zajeli se do továrny podívat.

OCELÁRNU jsme zastihli v relativním klidu - přestávka. Jádrovna, písčitým prachem doslova zasněžená studená místnost, připomíná Ocelové město po výbuchu. Pod hromádkou jakéhosi šrotu se mihotá světlo ohýnku. Okolo se přihřívá skupinka svačících dělníků. Nemohu se zbavit pocitu, že jim prach skřípe mezi zuby. I provizorní jídelna je zřejmě píšeň budoucnosti. Hlavní nepřátelé jsou **PRACH** a **ZIMA**. Kolos se dává do práce a my do pohybu.

"Pro lidi na slévárně jsme chtěli pořídít klimatizované přetlakové helmy," uvádí nás do situace náš průvodce ing. Jurečka, "ale na toto ve světě, jinak zcela běžně používané zařízení, umožňující odsávání škodlivin a přívod ohřívajícího vzduchu, chybělo patřičné množství šilinků."

Procházíme pracovištěm plným štiplavých par karcinogenního formaldehydu, abychom dospěli, k jednomu z nejméně poetických zákoutí - do nevelké místnosti s kovovými rošty a zesinalými cihlovými zdmi plnými různých spár, kterými sem mohutně fučí. Odsávání a topení nefunguje, odsávací ventilátory, které mají zároveň topit, jsou v dezolátním stavu.

"Je to v podstatě nejhorší pracoviště. Autogenem se zde upalují ocelové nálitky a železný prášek v acetylenovém plameni je zdrojem exhalací, které jsou pracovníci nuceni vdechnout." Inženýr posmutněle komentuje, Honza práská jeden záběr za druhým a já nemusím přítomné dělníky do řeči vůbec pobízet.

KAMNA: ACETYLEN V SUDU..

"Vidíte ty rošty? Ty už byly tak rozřezané, že se propadaly. Přišel bezpečák, já trnul hrázou, on na tom tak chvíli pumpeval nohou a pak povídá: To je dobrý, jak to nespadlo dolů, tak je to dobrý."

"Doktor se přijde podívat na provoz dvakrát do roka, a to v době přestávky, a nebo po skončení směny."

"Člověk je tu mukl, kterej dělá, dokud nepadne, pak ho kopnou do zadku a jde pryč."

Míjíme řadu pracovníků, zuřivě se ohánějících nejméně patnáctikilovými kladivky a otvírá se nám další, tentokrát v pravdě historický pohled. Strážna ocelových prutů. Jediným strojem je zde jakási stoletá strážna, okolo ní je nutno vykonat tolik manuální práce, že by se snad vyplatilo lámat dráty přes koleno. Dělníci jsou právem nadšení.

Výpary z pecí a vodního skla ve slévárenské hale tvoří téměř neproniknutelnou mlhu, v níž bloudí těžká břemena jeřábků. Takhle nějak si představuji peklo. Hlavními kameny úrazy jsou zde údajně postižená záda, vazoneurozy z vibrací a prach na plicích. Hoří v modrácích cítí možnost naplno se vyjádřit a dostávají se do ráže.

BEZ PŘETLAKOVÉ HELMY
ANI RAŇU!!!

ALFA A OMEGA NEJEN SIGMA

"Napište tam, jak je to, když se někomu stane pracovní úraz. Vždycky si to zavínám sám vlastní nedbalostí a když má přijít nějaká komise zkontrolovat naše pracovní podmínky, tak se to týden všechno uklízí a oni si to všechno pěkně prohlídnou a za dva dny je to zrovna takovej bordel jako předtím."

Ještě nakukujeme do slévárny šedé litiny a prcháme z provozu na čerstvý vzduch.

Šatny a sprchy už jen dokreslují celkový obrázek. Těžko by mě někdo přinutil těchto vymožeností denně používat. Sprchy bez kroupítek, ze stropu odkapává jakýsi olej přímo do šaten, špína a pach. Fotograf už pádí s obrázky do komory a já se oprašuji a se svým průvodcem vstupuji do **ZÁVODNÍ ORDINACE.**

"Jsem tu od prvního října a mohu potvrdit, že je to zhruba stejný typ fabriky, jaké jsem už poznal. Pochopitelně jsem závod obešel a mohu říci, že rizikových pracovišť a rizika je tu dost." Uvítal nás realisticky závodní lékař MUDr. Novotný. V zápětí se však dovídáme, že "situace tu není až tak zlá po stránce poškození zdraví, a to z toho jediného titulu, že chorobu z povolání ani ohrožení chorobou z povolání tu nemáme."

Mimoděk si vzpomenu na záchvat kašle, jenž mě přepadl na slévárně, a nemohu uvěřit, že splodiny (u svářečů i olovnate) za dvacet-třicet let práce na dýchacím ústrojí dělníků nevykonaly své. Chtěl bych vidět rentgenové snímky jejich plic. Ale necht hovořit povolání:

"Ale když někdo zkombinuje prašnost na slévárně s dvaceti až třiceti cigaretami denně, tak jistě dopadne špatně."

Inu každý svého štěstí strážce.

"Negativní dopad toho prachu nepopírám, nějaké ty průdušky a podobně... Uvidí se podle výsledků preventivních prohlídek, ale myslím, že tu choroba z povolání asi nebude."

A co další potíže, hluk, vibrace?

"Co se týče hluku, to myslím, že to tady nebude tak zlé," uklidňuje mne MUDr. Novotný, a já si opět vzpomenu na dělníka od pece, jenž nám s úsměvem sděloval, že je za těch dvacet let hluchý jak poleno, "poněvadž jak říkám, není choroba z povolání ani ohrožení; ztráty sluchu se tu pohybují okolo 15-20% a to má k chorobě z povolání, přičemž to činí 60 %, daleko. Ale u těch vibrací, tam nás to někdy překvapí, potíže se vyskytují i u lidí, kteří jsou jim vystaveni krátkou dobu. Tady to závisí na individuální odolnosti."

A co pracovní úrazy?

"No tak to je horší. Těch je tu opravdu mnoho. Není to tak zlé z hlediska tíže úrazů, jako z hlediska jejich četnosti. Říká se, že úrazovost je přímo úměrná pořádku na pracovišti a ten my tam neuděláme."

A práce, každý pracovní úraz se práce šetří, ne? Sepisují se příčiny, dělá se závěr. Ale to je věc bezpečnostních techniků a inspektorů práce. My jsme povinni chodit do provozu dvakrát do roka, i když chodíme častěji a hlídáme ty nové technologie a podobně."

Ale jak jsme zjistili v provozu, je zřejmě dost těžké všechna ta bezpečnostní opatření dodržet.

"Jistě, to je stále tatáž otázka technologie a příslušných investic."

Viděl jste hygienické prostředí sociálních zařízení, koupelen a šaten?

"Připomínáte mi vojnu, kdy přišel velitel a že je na záchodech brajgl. Já říkám: A vy ho nepoznáte?... Nemůžete chtít po doktorovi, aby kontroloval, jestli je tam momentálně zameteno nebo ne."

Ještě se v souvislosti s otázkou preventivních prohlídek dozvídám, že (citují): "Někdy běhají po různých vyšetřeních lidí,

kteří by radši mohli dělat."

S hořkým pocitem cynismu šplhám po stupnicích až na vrchol pyramidy,

K REDITELI.

Ing. Miroslav Frank, CSc. vystřídal v průběhu revolučního dění svého méně schopného předchůdce. S nástupem dřívějšího ekonomického náměstka do této vedoucí funkce se rozbourily názorové hladiny pracujících. Inu - není na světě člověk ten, aby se zavděčil...atd. Názory se polarizovaly. Část podniku stojí za Frankem, část proti. Situace je však složitější, včetně vztahů uvnitř i vně podnikového OF. Ale my jsme tu za jiným účelem.

Ing. Frank: "Hlavním smyslem naší práce je orientace na to, aby pracovní kolektiv měl sociální jistoty a sociální úroveň stoupala. Tento závěr jsme přijali společně jak se shromážděním, tak se ZV ROH. Situace, kdy tu stála fabrika a lidé byli doplnkem, se musí zvrátit. Pracovníci musí být v podniku náš největší a základní kapitál."

Co pro to hodláte udělat?

"Podnik je v některých částech celkem moderní, v jiných zaostalý až na hranici únosnosti. Pár nějakých drobných oprav a vylepšení střech, aby nezatékalo, samozřejmě za řešení nepovažuji. Je zapotřebí investovat. Abyste si učinili obrázek o výši investic: na modernizaci provozu šedé litiny dáme dnes 5-10 krát více, než bylo zapotřebí k její stavbě před padesáti lety. Dělá to cca 300-400 milionů korun. Katastrofální prostředí je rovněž na ocelárně a na slévárně barevných kovů, kde se při odlévání nedá prakticky vůbec dýchat. Se ZV ROH jsme se dohodli na následujícím postupu: každý týden provedeme detailní prověrku jednoho

provozu, zhodnotíme situaci a navrhne se, co je třeba řešit z pohledu sociálního programu, finančně atd. Pak bude následovat společný postup, jak odstranit konkrétní problémy. Chceme to stihnout do konce února, aby mohl být zpracován a přijat společný sociální program pro tento podnik."

Markantní změny technologie, patřičné množství chytře uložených financí spolu s nástupem tržního hospodaření a nového způsobu jednání s pracujícími lidmi jsou doslova alfou i omegou. Při posuzování celé zkoumané situace zkusme být optimističtí a věřme, že prozatímní ředitel dostojí svým slibům. Pak by snad nebylo nutné z naší strany do vnitropodnikových záležitostí dále zasahovat. Kdy se ale vzchopí naše zdravotnictví? Kdo bude stále věřit báchorkám o "vcelku dobré situaci", kdo bude tolerovat často laxní přístup obvodních i závodních lékařů, hygienických stanic a oddělení pracovního lékařství? Kdo se napříště spokojí s ujistěním, že se na rizikových

pracovištích nevyskytuje ani ohrožení nemocí z povolání, ačkoli se zde člověk setkává s písečným prachem neprostým oxidů křemíku, jenž pravidelně způsobuje nebezpečný druh pneumokoniózy (zaprášení plic) - silikózu, ačkoli je vystaven téměř nepřetržitěmu hluku způsobujícímu nejen poškození sluchu, ale i postižení nervové soustavy a v neposlední řadě i patologické zvýšení krevního tlaku, ačkoli je vystaven nadměrným vibracím s následnými vazoneurozami (nervové onemocnění cév) na horních končetinách?

I když se nakrásně podaří vybědnout z administrativního marastu, v němž se dosud topilo naše zdravotnictví, nebude už pro některé postižené pozdě?

zpracoval: Michal Kryl
foto: Jan Vytopil

PROSTOR - PRO - POLEMIKU

V čísle 33 jsme uveřejnili článek K lopatě, kterým jsme chtěli zahájit diskusi na dané téma. Nyní tedy v polemice pokračujeme otištěním ohlasu na něj.

Vážená redakce!

Na třetí straně třiatřicátého čísla Přetlaku je v poznámce Milana Hanuše výzva, aby čtenáři psali redakci o všem, co se přiči ideálům sametové revoluce, o tom co - jak uvedeno - "až moc připomíná hony na čarodějnice".

Mohu být nařčen, že jsem "ten pravý", kterému leží osud sametové revoluce na srdci, ale chtěl bych Vás upozornit, že hned vedle Hanušova článku je publikován příspěvek, který vyznívá ve zmíněném duchu. Autor příspěvku "K lopatě?" (Zn. -GIT-) posílá v š e c h n y bývalé učitele ÚML k lopatám a do kotelen, neboť - citují: "každý z nich nám v minulých letech vtloukal do hlavy jisté filozofické učení, zdeformované mocenskými snahami KSČ a pečlivě čištěné od jakýchkoliv idejí do tohoto kontextu nezapadajících".

Jsem učitel bývalého Ústavu marxismu-leninismu, oddělení ML filozofie a nemohu s autorem článku souhlasit. Věřím, že většina mých studentů by mi dala za pravdu; nic jsem v minulých letech nevtloukal, nedeformoval a nečistil. Budu psát za sebe, i když znám některé jiné učitele ÚML, pro které je toto obvinění přinejmenším nespravedlivé. A dále - ať dělám co dělám, nemohu se jednoduše zařadit do žádné ze tří předložených kategorií učitelů ÚML, byť znějí z prvního pohledu logicky.

Budiž mi oduštěn smrtelný hřích, že jsem přijal Marxova filozofická východiska a metodologii. Hlásit se dnes (a navíc ve vždycky "nejpapežštějším" Severomoravském kraji) k Marxově filozofii je jistě velkým společenským faux pas. Nicméně marxistickou filozofii jsem učil tak, jak jsem ji pochopil - jako pokračování dějin lidského myšlení, které nejsou uzavřeny. Jsem dalek tomu, abych vnucoval dogmata. Co se týče ideologické funkce výuky - jisté ideje zastávám, s těmi jsem studenty seznamoval, o mnohých idejích jsem pochyboval, o těch jsem se vyjádřil s pochybami, nikdy jsem však neobhajoval neobhajitelné. Dokonce

bych mohl být z jedné strany obviněn z takové menší akademické neutrality (tím větší stranické nekázně), neboť mám za to, že dobré ideje se samy prosadí dobrým myšlením. A jako hlavní cíl jsem si kladl: překonávat u studentů omezený horizont naivního realismu.

Části bývalých učitelů ÚML značka -GIT- přisuzuje svou domněnku, že po revoluci své přesvědčení změnila, a to znamená, že jde buď o chameleony nebo o hlupáky.

Sám jsem nemusel své názory příliš měnit, myslím si ale, že změna přesvědčení nemusí být vždy chameleonstvím či hloupostí. Naopak - zdá se mi méně normální, když člověk celoživotně setrvává u jedné získaných názorů a přesvědčení. I značka -GIT- svého času věřila na bubáky. Já osobně na existenci chameleonů věřím, a to i na bývalém ÚML.

Stanovisko značky -GIT-: vy jste učili na ústavu, vy všichni jste zlí a hloupi mi připomíná argument vůči židům: vy jste nám ukřižovali Ježíše Krista, nebo argument vůči katolíkům: vy jste nám upálili Mistra Jana Husa.

K lopatě! Konečně mám šanci vykonávat užitečnou práci pro společnost. Práci lidských rukou, neboť ta má vážnost největší, jak jsme prý učili. Nevím, kdo tak učil, ale aspon zčásti erudovaný znalec Marxe nemohl tu větu vyřknout. Spíše by mohl říci, že vážnost patří takové práci, která vytváří materiální hodnoty - jež však nelze vytvářet bez současné kultivace ducha. Předpokládejme, že na ÚML se několik osob Marxem zabývalo. Značku -GIT- bych ještě rád upozornil, že k lidem, kteří se přesunou "od lopat a z kotelen", kam byli vrženi rokem 1968 zpět na svá místa, patří i filozofové-marxisté, které tam tehdy poslala normalizovaná strana. Je pravdou, že jsem v roce 1970 mlčel - bylo mi čtrnáct let. A později jsem byl dílem nevědomý a dílem zbabělý. To mi ovšem v republice může vytknout jen nemnoho lidí. Rozhodně k nim nepatří ti, kteří po 17., resp. 27. listopadu odkudsi vylezli a strašně křičí.

Dovolte mi, prosím, značko -GIT-, při mém budoucím povolání myslet a myslet si své.
Olomouc, 29.1.1990

PhDr. Jiří Sedláček
odborný as. býv. odd. ML
filozofie, býv. ÚML

KULTURA

NEBO

KULTURA

Skončily dny revoluční a my jsme zpomalili na každodenní, běžné tempo. Už máme i dostatek času na to, abychom se věnovali svým zájmům a především... kultuře. I ona zaznamenala podstatné změny, její svobodné vydechnutí je cítit na každém koncertě, výstavě, představení. Co se ale nezměnilo a ještě dlouho potrvá, je špatný stav mezi-lidských vztahů, neschopnost vstřebávat základní prvky demokracie - tzn. - být tolerantní ke každému, vyslechnout vše a teprve poté soudit. Sám jsem měl možnost se o tom několikrát na vlastní kůži přesvědčit. Jaké bylo moje rozčarování, když se na posledním monsterkoncertu (31. 1. 1990 Hala UP) začaly ozývat z publika hlasy, že "proč musíme 3 hodiny čekat na Martu Kubišovou a poslouchat takové blbosti." Jak mi bylo líto Vaška Koubka, na kterého lidé z obecenstva křičeli, ať toho nechá, že chtějí vidět Martu. Jak mi bylo smutno, z toho, že si někteří příslušníci střední generace stále nemohou zvyknout na to, že tady nejsou jen Gottové, Vondráčkové, Kornové atd., ale také řada vynikajících osobností především okrajových žánrů, byť našimi sdělovacími prostředky nepropagovaných.

Vzpomněl jsem si také na koncert v pražské Lucerně, věnovaný Andy Warholovi, o kterém jsme psali v minulém čísle. To, co tam někteří fanoušci Undergroundu předváděli při vystoupení Jayi a Yandim bandu, bylo skutečně trapné a ponižující. Vyprovokovalo nás to k tomu, abychom ihned vyhledali Jayu, zpěvačku skupiny, a popovídali si s ní na téma "kultura a tolerance":

Přetlak: Velice nepříjemně na nás zapůsobilo chování části publika. Mohla bys nám říci, jaké jsou tvé pocity z dnešního vystoupení?
 Jaya: Myslím si, že to nebylo dramaturgicky dobře pojednaný, protože ten žánr, co my hraeme, se sem nehodí; protože dnes je to tu ve smyslu "underground" a my jsme naprosto odlehčení, úplně mimo, já si myslím, že byla část publika, který jsme se líbili a která se přišla uvolnit, ale také části, která vložene chtěla řvát a házet plechovky. A za sebe říkám, že já na to prostě nejsem zvědavá. Mně je to velice nepříjemný, protože se prostě nemůžu soustředit na zpěv.

P: Myslíš si, že je nutné, aby se underground se stylem, který produkuje, takto bil?

J: Já myslím, že to není nutný; myslím si, že když někdo poslouchá hudbu, nemá ji hodnotit podle žánrů, ale podle toho, jestli se mu to líbí nebo ne. Takže má mít uši otevřený a nesmí říct, že apriori to je pop, tak to je špatný. Prostě - musí poslouchat, a když potom zjistí, že jsou tam nějaký melodie, který mu něco říkají, nebo že je to třeba dobře aranžovaný, tak by měl objektivně zhodnotit, že to je dobrý. I přesto, že to neposlouchá.

P: Myslíš si, že lidé, kterým se vaše vystoupení nelíbila, apriori očekávali, že se jim líbit nebude a nebo, že až v průběhu vystoupení poznali, že to není jejich krevní skupina?

J: Ano, spíš v průběhu, protože já si myslím, že oni nás vůbec neznají, takže nevím ani, proč by nás měli akceptovat. Samozřejmě - měli by nás akceptovat už ze slušnosti, myslím si, že to je prostě slušnost, když někdo někde vystoupí, tak aby ho prostě přijali. Já

se totiž vsadím, že ty lidi, kteří nejvíc házeli ty věci, tak nejvíce skandovali na Václaváku. Mně to připadá jako exhibicionismus, to opravdu není nutný, aby se házely plechovky po lidech.

P: Myslíš si, že je to pouze chyba dramaturgie tohoto večera a nedá se s tím nic dělat, nebo je nějakým způsobem možné ty lidi vychovávat?

J: Já si myslím, že to možný je, třeba na Západě to funguje. Tam právě totiž neexistuje takový to velký škatulkování. Tam, když je Top 50, tak první místa může vyhrát třeba metalová kapela, záleží to na tom, jakou věc udělá a jak to lidi přijmou. Tam se dostane člověk, kterej dokáže něco dobrýho. Je to otázka propagace, otázka toho, co se denně pouští; jak řekl Paul Simon, když se bude pouštět jedna píseň 7 x za den celej tejdén, tak chtě nechtě se nám začne líbit, protože si ji budeme zpívat, budeme ji mít zakódovanou.

P: Jak z toho tedy ven? Jakým způsobem přimět posluchače, aby byli ochotní akceptovat každou kvalitní hudbu?

J: Myslím, že to hlavně pramení z toho, že tady je velká bariéra mezi naší a západní hudbou. Že tady není dostupnej materiál. Tam prostě, když se pustí rádio, tak na všech stanicích běží pořád písničky, můžeme si tam udělat takovej zdravěj názor, protože ty písničky posloucháme a můžeme si zhodnotit, co se nám líbí a co ne. Tady to prostě není. Tady je vložene specifická česká scéna a ze zahraničí sem toho proniká velice málo. Navíc je tu velká selekce, protože to vybírají lidi, kteří někdy ani nejsou moc kompetentní, takže někdy vyberou takový věci, který neukazují profil toho, co se hraje.

P: Není poněkud zjednodušené říci, že kdyby hudební propagace u nás fungovala lépe, tak by k těm negativním jevům nedocházelo?

J: Myslím si, že to je jedna stránka; to je nutný, aby lidi věděli, co se hraje, jak se to hraje, že to je taky hudba. Jakejkoli žánr, že je prostě taky hudba, že to má co dělat s melodií, protože tady je spousta kapel, který se snažej dělat něco, ale už zapomínají na to, že hudba je hudba, že to nemá být kofonie, že to nemá rvát za uši a dělat to za cenu nějaký recese nebo aby byli avantgardní a to by se nemělo. Nebo takhle - můžou to dělat, ale měl by být na ně zdravěj názor.

Tolik tedy ke zmíněným koncertům. Zřejmě bude trvat ještě hodně dlouho, než se naučíme naslouchat i tomu, kdo nám příliš nesedí. Rozhodně si ale myslím, že chybu musíme hledat především v sobě...

Tomáš Piňos

JAK JSME STÁVKOVALI

3. M. HANUŠ

Karla Plíhala, Vaška Koubka a Slávka Janouška. Jako host večera se účastní Roman Lipčík. Poté, co členka Stávkového výboru zcela neočekávaně ohlásila pád Jakeše, se v hale rozpoutala davová euforie.

24. 11. - pátek

V Olomouci a okolí probíhají spontánní akce občanů na naší podporu. Přichází nám peněžité dary, občané zapůjčují osobní automobily.

Olomoucký výtvarník, Josef Palát, vyrábí už od úterý řadu kartonových odznaků, které se velice rychle rozšíří. Nápisy NÁROD SOBĚ, OBČANSKÉ FÓRUM, později Studenti UP, PRAVDA VÍTEŽÍ, zdobí kabáty občanů i studentů.

Pokračuje nepřetržitá agitace, vyvážíme tiskoviny, naši mluvčí se účastní mítinků, přesvědčujeme.

Večer Televizní noviny vysílají záběry ze 17. 11. Mimo jiné je oznámeno odstoupení M. Jakeše. Prvním mužem strany se stal Karel Urbánek.

25. 11. - 26. 11. - sobota a neděle

O víkend, v rámci akce "Vývoz mozků" vyjíždí na Ostravsko asi 400 studentů s cílem přesvědčit horníky, hutníky a ostatní pracující, aby podpořili studenty a vstoupili v pondělí do manifestační generální stávky od 12 - 14 hodin.

Československá televize v přímém přenosu vysílá oba mítinky na Letné.

27. 11. - pondělí

Generální stávka

30. 11.

Po dvou sešitech náhodně sebraných letádků, pod názvem Studentský informační servis, vychází poprvé časopis PŘETLAK, hned s číslem 3.

3. 12.

Po jmenování vlády p. Adamce /15:5/ studenti pokračují ve stávce.

První HAPPENING na náměstí - svíčkový

8. 12.

Druhý happening - stavba zdi u budovy OV KSČ.

10. 12.

"Balónkový" happening u sousoší Lenina, Stalina a dělníka.

11. 12.

Je vyhlášen "Rudý týden", během něhož jsou odstraňovány symboly moci KSČ.

15. 12.

Alegorický průvod městem s korunováním lvů před budovou soudu.

Pomalou se rozjíždí volební kampaň na podporu Václava Havla.

19. 12.

Účast na celostátní studentské manifestaci na Václavském náměstí. Podporujeme kandidaturu V. Havla na úřad prezidenta.

Zároveň se dozvídáme první informace o událostech v Temešváru.

Začíná se organizovat pomoc Rumunsku.

Během vánoc pokračuje shromažďování šatstva, potravin i peněz pro Rumunsko.

20. 12.

Na všech fakultách probíhají volby děkanů. Na PdF je zvolen p. Hodán, FF - p. Václavek, LF - p. Neoral, PPF - p. Štěrba

21. 12.

Zvolen p. Jařab rektorem UP.

29. 12.

Zvolen Václav Havel prezidentem. Martin Mejstřík v ČST končí stávku studentů.

3. 1. 1990

Na hale UP mluvčí Stávkového výboru Václav Chýlek za přítomnosti nového rektora a všech čtyř nových děkanů fakult, končí stávku studentů Univerzity Palackého.

Náš miniseriál v tomto čísle končí. Byl zpracován na základě mých zážitků, ve spolupráci s mými přáteli z bývalého Stávkového výboru studentů. Při zpracování tohoto velmi obsáhlého tématu jsem se nevyhnul řadě nepřesností, neboť řadu věcí jsem se dověděl až nyní. Navíc, každý student prožíval stávku jaksí jinak a tedy různé situace jsou posuzovány z různých úhlů pohledu. Např. dodnes řada studentů z lékařské fakulty tvrdí, že stávku táhli především "medici", ovšem totéž tvrdí i někteří studenti filozofické fakulty. Snažil jsem se zachytit události z pohledu okruhu lidí, v němž jsem se pohyboval. Nakolik jsem byl objektivní, už posoudíte vy, čtenáři. Všem, kteří mi poskytlí nové informace a upřesnění, děkuji.

Milan Hanuš